

Factsheet

Jodiumprofylaxe

Definities

Jodiumprofylaxe is het preventief slikken van jodium(tabletten) om de opslag van radioactief jodium in de schildklier zoveel mogelijk te voorkomen.

Predistributie is het uitdelen van tabletten aan vooraf bepaalde doelgroepen zonder dat er een acute dreiging is van een kernongeval of lozing van radioactief jodium.

Nooddistributie is het uitdelen van jodiumtabletten bij een concrete dreiging van een lozing van radioactief jodium of kernongeval aan mensen die (nog) geen beschikking hebben over jodiumtabletten.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft op **8 maart 2016** aan de Tweede Kamer gemeld dat zij voor alle doelgroepen die er baat bij hebben jodiumtabletten beschikbaar stelt. Dit gebeurt door middel van predistributie en nooddistributie.

De afgelopen maanden heeft VWS, in overleg met vertegenwoordigers en deskundigen van onder andere veiligheidsregio's, GGD GHOR NL en andere ministeries, een plan van aanpak voor de predistributie van jodiumtabletten uitgewerkt. Nu hierover overeenstemming is bereikt, kan VWS zich met de verschillende partijen gaan richten op de daadwerkelijke distributie van jodiumtabletten.

Stand van zaken

De minister van Economische Zaken heeft op **2 juli 2014** aan de Tweede Kamer gemeld dat jodiumprofylaxe in grotere regio's moet worden voorbereid. Om op het moment van een kernongeval dezelfde maatregelen te kunnen treffen als onze buurlanden (harmonisatie). Dit besluit is in lijn met uitgangspunten van het Internationaal Atoom en Energie Agentschap (IAEA).

Om het bereik van de predistributie zo groot mogelijk te maken, is het belangrijk dat de distributie niet in de vakantiemaanden plaatsvindt. Daarom kiest VWS ervoor om de predistributie in **september 2017** uit te voeren.

Doelgroepen jodiumprofylaxe

In de eerste ring rondom een kernreactor zijn mensen tot en met 40 jaar en zwangere vrouwen aangewezen als de groep die over jodiumtabletten moeten beschikken.

In de tweede ring rondom een kernreactor zijn mensen tot 18 jaar en zwangere vrouwen aangewezen als groep die over jodiumtabletten moeten beschikken.

Zwangere vrouwen krijgen jodiumtabletten primair aangeboden ter bescherming van het ongeboren kind.

De indeling van mensen (in leeftijdscategorieën en de afstand waarop iemand van een kernreactor woont) heeft te maken met de volgende twee factoren:

- Hoe ouder iemand is, hoe kleiner de kans is op het ontstaan van schildklierkanker als gevolg van blootstelling aan radioactief jodium.
- De risico's op bijwerkingen bij het innemen van jodiumtabletten nemen toe naarmate mensen ouder worden. Denk daarbij aan de ontwikkeling van allergieën of functiestoornissen van de schildklier.

Bij een kernongeval neemt het risico op besmetting met radioactief jodium af naarmate mensen verder van een kernreactor wonen:

- De schildklier van (ongeboren) kinderen is gevoeliger voor radioactief jodium dan die van volwassenen. Zij hebben dus het meeste baat bij de beschermende werking van jodiumtabletten.

De jodiumtabletten zijn na de predistributie verkrijgbaar bij apotheken en drogisterijen. Zwangere vrouwen kunnen daar jodiumtabletten kopen. Ook andere mensen die niet in de doelgroep vallen, maar wel jodiumtabletten willen aanschaffen, krijgen zo de mogelijkheid om jodiumtabletten in huis te halen.

Figuur 1
Kilometerbepaling per kernreactor

Locatie kernreactor	Type	Eerste ring (0 t/m 40 jaar en zwangeren)	Tweede ring (0-18 jaar en zwangeren)
Borssele	Kerncentrale	20 km	100 km
Doel (België)	Kerncentrale	20 km	100 km
Tihange (België)	Kerncentrale	nvt	100 km
Mol (België)	Onderzoeksreactor	20 km	nvt
Emsland (Duitsland)	Kerncentrale	25 km	100 km
Petten	Onderzoeksreactor	nvt	3 km
Delft	Onderzoeksreactor	nvt	0,5 km

Predistributie jodiumtabletten

In de eerste ringen rondom de kerncentrales Borssele, Doel en Emsland zijn de jodiumtabletten grotendeels al gedistribueerd. In een aantal gemeenten in Zeeland en Midden-West-Brabant waar dat nog niet is gebeurd, krijgen mensen tot en met 40 jaar de jodiumtabletten per post thuisgestuurd.

In de tweede ringen rondom de kerncentrales Borssele, Doel, Tihange en Emsland en de onderzoeksreactor Delft krijgen alle gezinnen met kinderen tot 18 jaar jodiumtabletten thuisgestuurd. Rondom de onderzoeksreactor in Petten heeft al predistributie plaatsgevonden.

In totaal gaat het om ongeveer 1,4 miljoen huishoudens die allemaal in één en dezelfde week de jodiumtabletten thuis ontvangen.

Elk huishouden met mensen uit de doelgroepen ontvangt (op naam) een informatiepakket met daarin het doosje met de jodiumtabletten, begeleidende brief en een informatiekaart.

Zwangere vrouwen kunnen via de verloskundige en/of gynaecoloog informatie krijgen over jodiumtabletten.

Ook bijzondere locaties zoals scholen, kinderopvanglocaties of hulpdiensten kunnen jodiumtabletten in voorraad opslaan. De veiligheidsregio inventariseert de behoefte. Op basis daarvan stelt VWS de jodiumtabletten beschikbaar.

VWS ontwikkelt momenteel diverse communicatiemiddelen. Deze worden met de betrokken partijen afgestemd. Tijdens de week van de predistributie (en daarna) zal alle informatie terug te vinden zijn op: www.waaromkrijgikjodiumtabletten.nl.

Nooddistributie jodiumtabletten

Tijdens een kernongeval of geplande lozing van radioactief jodium organiseert de daartoe bevoegde veiligheidsregio de nooddistributie van jodiumtabletten.

Alle direct betrokken veiligheidsregio's werken een operationeel plan uit, welke volgens planning eind 2017 geïmplementeerd kan worden.

Hierbij geldt het volgende uitgangspunt:

- Alle huishoudens met mensen uit de doelgroep binnen een gemeente moeten op één locatie bij hen in de buurt jodiumtabletten kunnen afhalen, mocht dat voor hen noodzakelijk zijn.

Door de combinatie van predistributie en nooddistributie worden de jodiumtabletten grondig verspreid. Zo is er tijdens een kernongeval of geplande lozing van radioactief jodium minder acute vraag naar jodiumtabletten. Er zijn dan genoeg jodiumtabletten bij de inwoners van gemeenten voorradig.

Belangrijkste betrokken partners

- Veiligheidsregio's, GGD'en en gemeenten
- Apotheken en drogisterijen
- Gynaecologen en verloskundigen
- Huisartsen en internisten
- IenM, VenJ en ANVS
- RIVM en NVIC
- IFV en RvIG
- Overige ministeries

Werking jodiumprofylaxe

Het menselijk lichaam slaat jodium op in de schildklier. De schildklier regelt de stofwisseling in het lichaam.

Als radioactief jodium wordt opgeslagen in de schildklier, kan het op termijn zorgen voor schade aan de schildklier. Denk bijvoorbeeld aan een verhoogd risico op schildklierkanker.

Het preventief slikken van jodiumtabletten zorgt ervoor dat de schildklier verzadigd wordt met stabiel jodium. Hierdoor wordt het radioactieve jodium dat mensen binnenkrijgen niet opgeslagen in de schildklier, maar juist afgescheiden.

Als de tabletten in de periode van 12 uur voor het contact met het radioactieve jodium worden ingenomen, wordt de opslag van radioactief jodium maximaal geblokkeerd. De schildklier is dan beschermd.

Inname van jodiumtabletten na contact met radioactief jodium heeft een beperkt effect doordat het voor een kleinere blokkade van radioactief jodium zorgt.

Figuur 2
De eerste en tweede ring in kaart

Dit is een uitgave van

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bezoekadres

Parnassusplein 5 | 2511 vx Den Haag

Postadres

Postbus 20350 | 2500 EJ Den Haag

Telefoon 070 340 79 11

Telefax 070 340 78 34

www.rijksoverheid.nl

april 2017